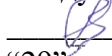

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри

 Олена РЕВУЦЬКА
“29” серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки здобувачів II рівня вищої освіти

ОК 8

КРИЗОВЕ ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ

(назва навчальної дисципліни)

Спеціальність: 231 Соціальна робота
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма: Поствоєнна соціально-психологічна реабілітація
(назва освітньої програми)

Факультет дошкільної, спеціальної та соціальної освіти
(назва факультету)

**Запоріжжя
2023**

Робоча програма навчальної дисципліни «Кризове психологічне консультування»
для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 231 Соціальна робота

(код і назва спеціальності)

Освітньо-професійної програми Поствоєнна соціально-психологічна реабілітація

Розробник: Олена Старинська доцент кафедри прикладної психології та логопедії, к.психол.н.

Робоча програма оновлена з урахуванням проведення занять за змішаним навчанням та (або) з використанням технологій дистанційного навчання, затверджена на засіданні кафедри прикладної психології та логопедії (Протокол №6-1 від 09.02.2021 р.)

Робочу програму погоджено проектною групою освітньої програми «Поствоєнна соціально-психологічна реабілітація» та схвалено на засіданні кафедри прикладної психології та логопедії

від “29” серпня 2023 року (протокол № 1)

Завідувач кафедри
прикладної психології та логопедії

(підпис)

(Олена РЕВУЦЬКА)

(прізвище та ініціали)

Гарант освітньо-професійної програми
«Поствоєнна соціально-психологічна
реабілітація»

(підпис)

(Анастасія ПОПОВА)

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань (шифр і назва)	Нормативна	
	Спеціальність 231 Соціальна робота 053 Психологія		
Модулів – 1	Освітньо-професійна програма: <u>Поствоєнна соціально-психологічна реабілітація</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 6			1-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
Мова навчання: українська			1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента –	Освітній ступінь: <u>Магістр</u>	Лекції	
		- Год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		- год.	2 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
84 год.	- год.		
Індивідуальні завдання:			
	- год.		
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для заочної форми навчання – 6/84 (7%/93%)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання освітньої компоненти “Кризове психологічне консультування” є сприяти розвитку професійної компетентності фахівців з поствоєнної соціально-психологічної реабілітації шляхом засвоєння теоретичних і практичних знань про психологічні кризи та їх вплив на людей, вивчення основних підходів та методів кризового консультування та розвиток навичок роботи з кризовими клієнтами, які постраждали від війни.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Кризове психологічне консультування” є вивчення теоретико-методичних засад надання кризової консультативної допомоги особам, соціальним груп та громадам, що постраждали від війни; оволодіння практичними навичками кризового консультування; розвиток етичної та професійної компетентності: засвоєння знань про етичні та професійні стандарти кризового консультування, процедури безпеки та захисту особистої інформації клієнтів; розвиток навичок самопізнання та саморегуляції, щоб бути успішними в роботі з кризовими клієнтами та уникнути власної емоційної втоми та вигорання; формування здатності ефективно спілкуватися з кризовими клієнтами, проявляти емпатію та сприяти розвитку ресурсів клієнта для вирішення кризової ситуації.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

Програмні компетентності	Програмні результати навчання
<p>ІК. Здатність розв’язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.</p> <p>ЗК-5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.</p> <p>ЗК-8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК-9. Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК-11. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.</p> <p>ЗК-12. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>СК-1. Здатність до розуміння та використання сучасних теорій, методологій і методів соціальних та інших наук, у тому числі методи математичної статистики та кількісні соціологічні методи, стосовно завдань фундаментальних і прикладних досліджень у галузі соціальної роботи.</p> <p>СК-13. Здатність до формування позитивного іміджу професії, її статусу в суспільстві.</p>	<p>ПРН-14. Визначати методологію прикладного наукового дослідження та застосовувати методи кількісного та якісного аналізу результатів, у тому числі методи математичної статистики.</p> <p>ПРН-18. Демонструвати позитивне ставлення до власної професії та відповідати своєю поведінкою етичним принципам і стандартам соціальної роботи.</p> <p>ПРН-21. Уміти організувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.</p> <p>ПРН-22. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування, тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.</p> <p>ПРН-24. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.</p> <p>ПРН-26. Розробляти стратегії соціально-психологічної реабілітації різних категорій осіб, соціальних груп і громад, які постраждали від війни та за необхідності здійснювати кризові втручання.</p> <p>ПРН-27. Застосовувати технології, методи і техніки з відновлення психічного здоров’я</p>

СК-17. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК-18. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК-21. Здатність розробляти стратегії соціально-психологічної реабілітації різних категорій осіб, соціальних груп і громад, які постраждали від війни та за необхідності здійснювати кризові втручання.

СК-22. Здатність керувати роботою з відновлення психічного здоров'я задля соціальної інтеграції різних категорій осіб, соціальних груп і громад, що постраждали від війни.

відповідно до різних запитів та вміти керувати роботою з відновлення психічного здоров'я задля соціальної інтеграції різних категорій осіб, соціальних груп і громад, що постраждали від війни.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Теорія та методологія кризового консультування.

1.1. Предмет і завдання кризового психологічного консультування.

Кризове консультування як галузь практичної психології та соціальної роботи. Предмет і завдання кризового психологічного консультування. Основна проблематика та особливості розвитку кризової психологічної допомоги. Кризи та кризові стани. Критична і кризова ситуації. Принципи кризової інтервенції. Фундаментальні психологічні установки консультанта. Програма кризової допомоги як модель розв'язання проблем: виявлення проблеми; з'ясування дій людини, яка переживає кризу; допомога у пошуку шляхів виходу з кризи. Схема втручання при кризі, напрямки фокус-аналізу: на емоціях, на думках, на поведінку клієнта.

1.2. Види кризових ситуацій і типи кризових реакцій.

Поняття про кризові події та кризові реакції. Психоемоційні наслідки кризових подій. Фактори, що впливають на реакції людей в кризовій ситуації.

Методи попередження гострих реакцій на кризу, методи зменшення впливу кризової події на психіку людини. Інструменти та ресурси доступні для тих, хто стикається з кризовими подіями та кризовими реакціями. Вплив культурних, соціальних та індивідуальних факторів на перебіг кризових реакцій. Показання до кризового консультування. Динаміка кризового консультування. Негативні ефекти консультування та їх профілактика.

Тема 2 Перша психологічна допомога в кризовій ситуації.

2.1. Правила надання першої психологічної допомоги.

Перша психологічна допомога (ППД) як сукупність заходів загальнолюдської підтримки особам, переживають страждання і нужду. Вплив кризових ситуацій на людей. Основні оперативні принципи надання ППД. Етичні правила надання ППД. Групи населення, які потребують особливої уваги в умовах кризи. Сценарії ситуацій при яких необхідне надання ППД.

2.2. Техніки і прийоми надання першої психологічної допомоги.

Комунікація з людьми, які переживають кризу, та підтримка їх емоційного стану. Етичні аспекти надання психологічної допомоги в кризових ситуаціях. Професійні вимоги до фахівців, які надають першу психологічну допомогу в кризі. Специфіка взаємодії з іншими фахівцями. Техніки і прийоми надання першої психологічної допомоги: сприйняття, розуміння, емпатія, захист, підтримка, комунікація. Види гострих реакцій на стрес та кризу. Панічні атаки, як наслідок переживання кризи. Причини, види, фізичні та психологічні симптоми панічної атаки. Способи першої психологічної допомоги при панічних атаках.

Тема 3. Кризова інтервенція: особливості, стратегії, техніки.

3.1. Правила та особливості здійснення кризової інтервенції.

Обмеження цілей: найближча мета кризової інтервенції – запобігання катастрофічним наслідкам. Основна мета - навчання користуватися адаптивними способами подолання кризи та відновлення психологічної рівноваги. Робота з почуттями. Прийняття рішень. Надання підтримки. Сім етапів схеми кризової інтервенції: встановлення контакту; збирання інформації, формулювання проблеми, дослідження можливостей, пошук альтернатив та рішень, планування виходу із кризового стану, підведення підсумків. Типи клієнтів та особливості взаємовідносин психолог – клієнт за М.М. Обозовим.

3.2. Техніки та етика кризової інтервенції.

Стратегія і тактика при роботі з кризовими клієнтами (безпека, ресурс, відреагування, підтримка). Екологія терапевтичної допомоги кризовим клієнтам. Самодопомога консультанта при роботі в режимі кризової терапії як профілактика вторинної травми. Мікротехніки кризового консультування: калібровка, підлаштування, ведення, вміння ставити запитання, переказ оповіді клієнта, інтерпретація (тлумачення), саморозкриття, підведення підсумків (резюме), домашні завдання.

Тема 4 4. Психологічне консультування учасників бойових дій.

4.1. Психологічне консультування учасників бойових дій.

Консультування УБД, демобілізованих військових, військових, що втратили кінцівки. Консультування тих, хто пережив полон. Особливості декомпенсації та реінтеграції військових. Суїцидальна поведінка як форма кризового реагування. Суїцидальна небезпека. Фактори суїцидального ризику. Індикатори суїцидального ризику. Визначення рівня суїцидального ризику. Допомога при потенціальному суїциді. Консультування осіб, що пережили суїцидальні спроби. Профілактика суїциду.

4.7. Створення та супровід груп психологічної підтримки.

Організація тривалої психологічної підтримки для військових. Попередження сепарації та стигматизації військових. Створення простору р2р, особливості роботи та керівництва такою групою. Групи підтримки для дружин, членів сімей демобілізованих. Особливості консультування різних учасників процесу реінтеграції військових. Створення громадського простору, готового до реінтеграції військових.

Тема 5. Повоєнне кризове консультування різних категорій населення.

5.1. Особливості повоєнного кризового консультування різних категорій населення.

Різні види кризових ситуацій та їх наслідки для психічного здоров'я людини. Специфіка психологічного консультування в кризових ситуаціях у різних категорій населення. Кризове консультування осіб, що пережили

окупацію. Психосоціальна реінтеграція мешканців деокупованих територій. Консультування жертв сексуального насильства. Консультування дітей – жертв насильства. Консультування жертв тортурів та ізоляції.

5.2. Кризове консультування внутрішньо переміщених осіб.

Особливості травми «пересадженого коріння», психологічне консультування з питань пошуку та відновлення ідентичності. Супровід екзистенційних криз та криз адаптації. Консультування ВПО з питань адаптації до білінгвального та полікультурного простору. Соціально-педагогічна допомога, підтримка, профілактика: вибір програми і плану дій; обговорення альтернативних шляхів вирішення проблеми; допомога в організації виходу з проблеми; координація зусиль найближчого оточення особистості; створення групи підтримки; корекція відносин та реабілітація: моделювання ситуації для вирішення подібних проблем у майбутньому; – моделювання сфер успішної діяльності (ті, в яких сім'я зможе себе реалізувати); підтримка ініціатив як всієї сім'ї, так і окремого її члена; відновлення втрачених умінь клієнта (при травмі разом з іншими спеціалістами) та повернення людини до нормального життя.

Тема 6. Психологічне консультування в період посттравматичного зростання.

6.1. Посттравматичне зростання як етап виходу з кризи.

Повернення відчуття внутрішнього контролю та потенціалу. Відчуття появи можливостей у житті. Зміни світоглядні або духовні. Відчуття цінності власного життя. Керівництво з фасилітації посттравматичного зростання Л. Калхун, Р. Тедескі,: зростання після травми походить не від травми, а із сутності людини, із процесу її боротьби з подіями та їх наслідками, із осмислення того, що сталося. Роль і місце потенціалу до зростання. Віддзеркалення ї клієнту позитивних змін, емпатія, допомога в пошуках інших позитивних змін.

6.2. Консультування клієнта на етапі посттравматичного зростання.

THRIVE-модель сприяння зростанню (Стів Джозеф) Taking stock (інвентаризація), використання технік експозиції. Harvesting hope (збір врожаю надії). Використання надихаючих прикладів історій людей, які пройшли через схожі ситуації. Re-authoring (ре-авторизація). Використання технік експресивного письма, що дозволить переписати досвід через створення історій та знайти нові перспективи. Identifying change (ідентифікація змін). Використання відповідних шкал та опитувальників, які дозволять відслідковувати посттравматичне зростання клієнта. Valuing change (ціннісні зміни). Допомогти клієнту розвинути впевненість у нових пріоритетах. Expressing change in action (дієві прояви змін). Допомогти клієнту у пошуку способів перенесення посттравматичного зростання у зовнішній світ, наприклад, через складання тижневих планів конкретних дій.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Тема 1. Теорія та методологія кризового консультування.												
Тема 1.1. Предмет і завдання кризового психологічного консультування.							7	2	-			5
Тема 1.2. Види кризових ситуацій і типи кризових реакцій.							8	-	2			6
Разом за темою 1							15	2	2			11
Тема 2. Перша психологічна допомога в кризовій ситуації												
Тема 2.1. Правила надання першої психологічної допомоги.							7	-	-			7
Тема 2.2. Техніки і прийоми надання першої психологічної допомоги.							8	-	-			8
Разом за темою 2							15	-	-			15
Тема 3. Кризова інтервенція: особливості, стратегії, техніки.												
Тема 3.1. Правила та особливості здійснення кризової інтервенції.							7	2	-			5
Тема 3.2. Техніки та етика кризової інтервенції.							8	-	-			8
Разом за темою 3							15	2	-			13
Тема 4. Психологічне консультування учасників бойових дій.												
Тема 4.1 Психологічне консультування учасників бойових дій.							7	-	-			7
Тема 4.2. Створення та супровід груп психологічної підтримки.							8	-	-			8
Разом за темою 4							15	-	-			15
Тема 5. Повосенне кризове консультування різних категорій населення.												
Тема 5.1. Особливості							7	-	-			7

повоєнного кризового консультування різних категорій населення												
Тема 5.2. Кризове консультування внутрішньо переміщених осіб.							8	-	-			8
Разом за темою 5							15	-	-			15
Тема 6. Психологічне консультування в період посттравматичного зростання.												
Тема 6.1. Посттравматичне зростання як етап виходу з кризи.							7	-	-			7
Тема 6.2 Консультування клієнта на етапі посттравматичного зростання.							8	-	-			8
Разом за темою 6.							15	-	-			15
Усього годин							90	4	2			84

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	<i>Теорія та методологія кризового консультування</i>	-	2
1.1.	Предмет і завдання кризового психологічного консультування. Кризове консультування як галузь практичної психології та соціальної роботи. Предмет і завдання кризового психологічного консультування. Основна проблематика та особливості розвитку кризової психологічної допомоги. Кризи та кризові стани. Критична і кризова ситуації. Принципи кризової інтервенції. Фундаментальні психологічні установки консультанта.	-	2
5	Повоєнне кризове консультування різних категорій населення	-	2
5.1.	Правила та особливості здійснення кризової інтервенції. Обмеження цілей: найближча мета кризової інтервенції – запобігання катастрофічним наслідкам. Основна мета - навчання користуватися адаптивними способами подолання кризи та відновлення психологічної рівноваги. Робота з почуттями. Прийняття рішень. Надання підтримки. Сім етапів схеми кризової інтервенції: встановлення контакту; збирання інформації, формулювання проблеми, дослідження можливостей, пошук альтернатив та рішень	-	2
Усього годин		-	4

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	<i>Теорія та методологія кризового консультування</i>	-	2
1.2.	Види кризових ситуацій і типи кризових реакцій. Поняття про кризові події та кризові реакції. Психоемоційні наслідки кризових подій. Фактори, що впливають на реакції людей в кризовій ситуації. Методи попередження гострих реакцій на кризу, методи зменшення впливу кризової події на психіку людини. Інструменти та ресурси доступні для тих, хто стикається з кризовими подіями та кризовими реакціями. Вплив культурних, соціальних та індивідуальних факторів на перебіг кризових реакцій. Показання до кризового консультування. Динаміка кризового консультування. Негативні ефекти консультування та їх профілактика.		2
Усього годин			2

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.1.	Підготуйте реферати а наступною тематикою: <ul style="list-style-type: none"> • Соціетальні підвалини кризового стану. • Подолання кризових ситуацій як прояв суперечностей життя. • Соціальний характер кризи 	-	5
1.2.	Допомога у кризовій ситуації Підібрати вправи (5-6), спрямовані на подолання м'язової напруги, викликаной кризовим станом.	-	6
2.1.	Підготуйте презентації за наступною тематикою: <ul style="list-style-type: none"> • Перша психологічна допомога при стресі. • Техніки допомоги при стресі. 	-	7
2.2.	Створіть плакат або інфографіку, яка описує основні кроки кризової інтервенції. Використайте кольори, графічні елементи та короткі описи для наочності.	-	8
3.1.	Проаналізуйте та викладіть у вигляді презентації фактори ризику розвитку посттравматичного стресового розладу у дитини.	-	5
3.2.	Проаналізуйте метод Ф. Шапиро EMDR (Eye Movement Desensitization and Reprocessing) – перекладається, як Десенсибілізація та Репроцесуалізація (опрацювання) Рухом Очей, законспектуйте основні положення.	-	8
4.1.	Проаналізуйте відео за посиланням (див. плани практичного) та розробіть рекомендацій щодо відновлення для психологів, які працюють з тими хто пережив втрату.	-	7
4.2.	Проаналізуйте відео лекцію (див. практичне) «Як допомогти дітям пережити втрату рідних на війні» та розробіть короткі рекомендації для фахівців.	-	8
5.1.	Розробіть консультацію для дитини зі статусом ВПО з використанням карток СИЛИ (автор С. Ройз)	-	7
5.2.	Розробіть рекомендації для біженців https://www.unicef.org/ukraine/stories/when-you-want-to-go-home?fbclid=IwAR27j873V4Y0kQQqAznIJPfBQqy-ZGpqE18sAOhCYYibUFHr_kUCHo4IAjc	-	8
6.1.	Розробіть презентації-рекомендації для батьків щодо психологічної підтримки дитини під час війни https://k-s.org.ua/coping-war/	-	7
6.2.	Опрацювання технік роботи з дітьми учасників війни. https://k-s.org.ua/coping-war/ Розробити пам'ятку для сім'ї в яку повернувся учасник війни за матеріалами	-	8
Усього годин		-	84

8. Індивідуальні завдання

Зміст індивідуальної роботи	
1.1.	У кризовій психології складено перелік зовнішніх стимулів (подій), що часто призводять до кризових станів. 1. Спробувати спочатку доповнити цей список іншими кризовими подіями. 2. Потім запропонувати своїм знайомим, друзям, колегам ранжувати позиції із загального списку в відношенні того, що в максимальному ступені могло б торкнутися і «вибити їх з колії», і на закінчення доповнити список подіями, які, на їх погляд, можуть покласти початок розвитку кризи. 3. Чи виявилися ваші доповнення на перших або останніх рангових місцях? Чи багато надійшло доповнень? Чим ви це можете пояснити?
1.2.	Прочитати уривок із запису першої зустрічі з пацієнткою, що перенесла втрату. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Припустити, якій умовно виділеній фазі горя відповідають переживання. ▪ Чи є ознаки депресії? ▪ Які фізичні симптоми? ▪ Якого роду допомога, на вашу думку, необхідна клієнтці?
2.1.	Розробіть постери щодо подолання гострих стресових реакцій у дитини.
2.2.	Створіть інформаційний буклет для учасників бойових дій, який містить поради щодо того, як впоратися зі стресом, тривожністю та іншими психологічними проблемами після повернення до мирного життя.
3.1.	Розробити групові вправи, які сприяють зближенню та підтримці учасників, наприклад, рольові ігри, спільні творчі проекти тощо.
3.2.	Підготуйте рекомендації за наступною тематикою: <ul style="list-style-type: none"> • Техніки самодопомоги при ПТСР. • Техніки допомоги дитині при ПТСР.
4.1.	Підготуйте план-конспект групової психологічної консультації для батьків, діти яких мають ПТСР.
4.2.	Проаналізуйте відео за посиланням та презентуйте поняття Резилієнтність https://www.youtube.com/watch?v=XcjSVYPAKSQ&ab_channel=HappyMonday
5.1.	Проаналізуйте фінський досвід надання психологічної допомоги учням, переглянувши вебінар « Модель допомоги учням, які пережили психотравмуючі події та втрати » та підготуйте кейси-завдання з аналізом конкретних випадків, які представлені на вебінарі. (див. практичне)
5.2.	Опрацюйте матеріал та зробіть короткий конспект http://surl.li/dhpbz
6.1.	Проведіть письмовий аналіз наведеного уривку з телефонної бесіди з метою визначення ступеня суїцидального ризику. Проведіть експрес-оцінку за «Шкалою загрози суїциду». Порівняйте отримані результати.
6.2.	Розробіть постери з короткими рекомендаціями для батьків щодо підтримки дитини під час війни, спираючись на «Стресостійке дитинознавство» (автор С. Ройз)

9. Методи навчання:

1. Методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності:
 - словесні (розповідь-пояснення, бесіда, лекція);
 - наочні (ілюстрація, демонстрація);
 - практичні методи (досліди, вправи, лабораторні та практичні роботи, статті, реферати).
2. Методи стимулювання і мотивації навчальної діяльності:

стимулювання інтересу до навчання (використання пізнавальних ігор, цікавих пригод, гумористичних уривків, перегляд навчальних телепередач, кінофільмів, ігри-подорожі, вікторини тощо);

стимулювання обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчального предмета, вимоги до вивчення предмета (орфографічні, дисциплінарні, організаційно-педагогічні), заохочення та покарання).

3.Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

Освітній процес відбувається за змішаним навчанням та (або) з використанням технологій дистанційного навчання на базі освітніх дистанційних платформ та сервісів, для яких можна використовувати Moodle, Zoom, Google Meet або Microsoft Teams, Віртуальні дошки: інструменти, такі як Microsoft Whiteboard або Jamboard від Google для візуалізації концепцій і пояснення складного матеріалу або будь-які додатки від Google.

10. Засоби оцінювання

У процесі оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти застосовуються такі методи:

- *Методи усного контролю:* індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік;

- *Методи письмового контролю:* модульне письмове тестування; звіт, реферат, есе;

- *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Поточний та семестровий контроль за умов змішаного навчання та (або) з використанням технологій дистанційного навчання може проводитися на базі освітніх дистанційних платформ та сервісів, для яких можна використовувати Moodle, Zoom, Google Meet або Microsoft Teams, або будь-які додатки від Google.

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота						Залік	Сума	
Тема 1		Тема 2		Тема 3				
T1	T2	T1	T2	T1	T2	Середнє арифметичне за поточну роботу	50	100
25		25		25				
Тема 4		Тема 5		Тема 6				
T1	T2	T1	T2	T1	T2			
25		25		25				

Форми і зміст поточного контролю з кожного змістового модуля визначаються викладачем в НМЗ.

Підсумкове оцінювання

За підсумками навчання за один семестр здобувач вищої освіти може отримати 100 балів (50 балів¹ – поточне оцінювання + 50 балів – контрольне оцінювання (екзамен)).

Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$m = \frac{3K_1 + 3K_2 + 3K_3 + 3K_4}{n} + 50 = 100$$

де m – кількість набраних балів за вивчений курс;

n – кількість залікових кредитів;

де m – кількість набраних балів за вивчений курс;

n – кількість залікових кредитів;

50 балів – екзамен або залік.

Загальна кількість балів за вивчений курс обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю за всіма заліковими кредитами, та ділиться на загальну кількість кредитів (визначається середній арифметичний бал). Потім до отриманого показника додаються бали, набрані під час екзамену.

Шкала оцінювання

Формою підсумкового семестрового контролю є залік у обов'язі навчального матеріалу, передбаченого робочою програмою навчальної дисципліни.

Мінімальний прохідний бал допущення до екзамену – 35.

Максимальна кількість балів, що нараховується за залік – 50 балів.

При цьому можливі два варіанти його складання:

1) *в усній формі за білетами* у кількості 30 варіантів. Кожний варіант білета включає по три питання: перше та друге – передбачають перевірку засвоєних теоретичних положень, що вимагає від здобувачів вищої освіти глибоких, міцних і усвідомлених знань; третє питання має практичну спрямованість і є перевіркою сформованості результатів навчання, слугує показником професійних умінь доцільного використання навчально-методичного матеріалу;

Критеріями оцінювання на екзамені є:

Бали	Критерії оцінювання
40 – 50	Відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Спостерігається глибоке володіння матеріалом, здобувач висловлює власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.
15 – 39	Відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Здобувач виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки.

¹ Мінімальний допуск до екзамену здобувача можливий за умови набрання ним 25 балів за виконані роботи протягом семестру.

	Питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки, в усних відповідях – неточності, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення слухача до фактів.
1 – 14	Відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; здобувач у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу. У практичних завданнях припущені несуттєві помилки.

2) у письмовій формі: передбачено 25 тестових завдань закритого та відкритого типу різного ступеня складності, кожне з яких оцінюється 1 балом (макс 25 балів), а також індивідуальне завдання, що має практичну спрямованість й оцінюється максимально 25 балами.

Загальна кількість балів за вивчений курс для здобувачів освіти денної форми навчання обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю ($7 \cdot 7 = 49(50)$), потім до отриманого показника додаються бали, набрані за теоретичну частину екзамену (усну або письмову) і виконане індивідуальне завдання (макс. 50 балів).

Загальна кількість балів за вивчений курс для здобувачів освіти заочної форми обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю ($7 \cdot 3 = 21$), потім до отриманого показника додаються бали за виконані самостійні роботи (макс. 29 балів) та бали, набрані за теоретичну частину екзамену (усну або письмову) і виконане індивідуальне завдання (макс. 50 балів).

За підсумками навчання здобувач вищої освіти може отримати 100 балів.

Шкала оцінювання ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка шкалою ЄКТС для всіх видів підсумкового контролю
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

У разі отримання оцінки «незадовільно» здобувач вищої освіти має право на два перескладання: викладачу та комісії.

12. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичні матеріали з дисципліни «Кризове психологічне консультування» розміщені на сайті університету, на сторінці кафедри, в Moodle.

13. Рекомендована література:

1. Булах І.С. Психологія життєвих криз особистості: навч. посіб. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 124 с..
2. Мельник А.П. (2020). Психологія життєвих криз та кризове консультування: програма нормативної навчальної дисципліни підготовки магістра галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія, освітньої програми Практична психологія (психологічне консультування та психотерапія). Луцьк, 2020. 17 с.
3. Максименко С.Д., Шевченко Н.Ф.. Психологічна допомога тяжким соматично хворим : навч. посіб. Київ: Ін-т психології імені Г.С.Костюка, 2017. 115 с.
4. Психологічна допомога в клініці: навчально-методичний посібник / Р. П. Федоренко та інші. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 224 с.
5. Психосоціальна підтримка в кризовій ситуації : методичний посібник для педагогів (2018) / С. Богданов, О. Залеська. К. : Пульсари. 2018. 76 с.
6. Райт Н.. Кризове консультування. Київ: УЄТС, 2018. 400 с.
7. Соціально-психологічні технології відновлення особистості після травматичних подій. Практичний посібник / за наук. ред. Т. Титаренко / НАПН України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2019. 220 с. URL: <https://www.academia.edu/40028931/>
8. Соціально-психологічна профілактика стресів та стресових розладів учнів та студентів: навч. посіб. За ред. В.Г. Панка, І.І. Цушка. Київ: Ніка-Центр, 2017. 164 с.
9. Титаренко Т. Життєві кризи: технологія консультування. Київ: Главник, 2016. С. 89-93, С.116-120.
10. Федоренко, Р., Мушкевич, М., Магдисюк, Л., Дучимінська Т. Психологія молодого сім'ї: монографія. Вид. 2-ге, доповн. та змін. Луцьк: ВежаДрук, 2020. 392 с.
11. Хоружий С. М. Психологічна робота з посттравматичними стресовими розладами у військовослужбовців Збройних Сил України. Частина 2: Групові форми психологічної допомоги військовослужбовцям у подоланні наслідків психологічної травматизації : Методичний посібник / С. М. Хоружий, І. О. Пішко, Н. С. Лозінська. К. : НДЦ ГП ЗСУ, 2017. 84 с.
12. Черезова, І. О. Психологія життєвих криз особистості : навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів] / І.О. Черезова. Бердянськ, БДПУ, 2018. 193 с.
13. Bounoua N., Hayes, J. & Sadeh N. Identifying suicide typologies among trauma-exposed veterans. Crisis, 2020. 41(4). P. 288-295. URL: doi:<https://doi.org/10.1027/0227-5910/a000637>.
14. CERC: Psychology of a Crisis. 2019. URL: <https://cutt.ly/UMepXTV>.
15. Spitzer C., Lübke L., Müller S., Lindstädt T., & Gallinat C. Childhood maltreatment, traumatic experiences, and posttraumatic stress disorder in pathological skin picking: An online case-control study. General Hospital Psychiatry, 2020. № 78. P. 9-13. URL: doi:<https://doi.org/10.1016/j.genhosppsy.2022.06.002>.

16. U.S. Department of Veterans Affairs. National Center for PTSD. Phases of traumatic stress reactions in a disaster. Impact phase [online]. 2018 Jan. [cited 2019 Feb]. URL: <https://cutt.ly/DMeajgv>.

14. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ <https://library.bdpu.org.ua/>
2. Сайт БДПУ <https://bdpu.org.ua/>
3. Електронна підтримка навчання Moodle БДПУ <https://edu.bdpu.org/login/index.php>.
4. Бібліотека психологічної літератури: <http://psylib.kiev.ua/>.
5. Українські підручники он-лайн: <http://pidruchniki.ws/>.
6. Психологічна бібліотека Псі-фактор: <http://psyfactor.org>.
7. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>.
8. Наукова бібліотека національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова: <http://hklub.npu.edu.ua/>.
9. Портал професійних психологів України «У психолога»: <http://upsihologa.com.ua/>.